

Ahoj všem,

úkol na další 2 týdny:

1) Učebnice str. 146 – 151 přečíst, přepsat výpisky do sešitu

2) Podívej se na odkazy

<https://edu.ceskatelevize.cz/prazska-defenestrace-5e44244d4908cf012515803c>

<https://edu.ceskatelevize.cz/bitva-na-bile-hore-5e441a89f2ae77328d0a6d35>

<https://edu.ceskatelevize.cz/poprava-27-ceskych-panu-v-roce-1621-5e441a8af2ae77328d0a6d3a>

<https://edu.ceskatelevize.cz/stredoveke-lekarstvi-a-jan-jessenius-5e441a89f2ae77328d0a6d2f>

<https://edu.ceskatelevize.cz/jan-amos-komensky-5e441a8af2ae77328d0a6d4b>

<https://edu.ceskatelevize.cz/albrecht-z-valdstejna-5e441a8af2ae77328d0a6d44>

<https://edu.ceskatelevize.cz/tricetileta-valka-a-jeji-dusledky-5e441a8af2ae77328d0a6d42>

<https://edu.ceskatelevize.cz/ceske-zeme-po-tricetilete-valce-5e441a8bf2ae77328d0a6d4f>

Třicetiletá válka

1618 – 1648

- první válečný konflikt, který zachvátil celou Evropu, nejdelší (celých 30 let bez přerušení), první mírová mezinárodní konference
- **předpoklad**
  - 1) rozvoj obchodu a řemesel – umožnil vyzbrojit a vystrojit velké armády
  - 2) rozvoj komunikací – (cest) rozvoj obchodu a přesuny vojsk
  - 3) dostatek drahých kovů – i mincí, v Evropě, umožňuje vznik námezdné armády (žoldnéři), armáda tedy k dispozici kdykoliv bez souhlasu stavů
- **příčina**
  - 1) rozpínavost Habsburků – obavy Anglie, Francie
  - 2) obchod v Severním a Baltském moři – o jeho nadvládu bojovaly státy na severu Evropy
- **záminka**
  - 1) náboženství – pro většinu států, mimo Francii – bojovala proti katolíkům-Habsburkům

2) české země – České stavovské povstání

České stavovské povstání

- **císař Matyáš** – katolík, sídlí ve Vídni, vládně o 1611
  - v Praze ho zastupují dva místodržící Vilém Slavata z Chlumu a Bořita za Martinic
  - bezdětný, nástupcem vybral bratrance Ferdinanda II.
- **císař Ferdinand II.** – zvolen stavy jako budoucí král od 1619
  - katolík, povzbuzení katolíků
- **příčina** - napětí mezi katolickou a nekatolickou šlechtou < katolíci přestali dodržovat Rudolfův majestát, útočili na nekatolíky, zavírali protestantské kostely – v Broumově, v Hrobech u Jáchymova zbourán (bourali i nekatolíci)
  - protestanti si stěžovali u Matyáše, stížnost odmítl
  - nekatoličtí stavové se postavili na odpor < 23. 5. 1618 I. pražská defenestrace – vrhli do kanceláře na Pražské hradě a oba místodržící a písaře Fabricia vyhodili z okna, všichni přežili pád ze 16 m bez zranění **str. 147**
    - považována za vzpuru proti císaři < české stavovské povstání a třicetiletá válka
- **1619 zemřel Matyáš, stavy sesadily Ferdinanda – českým králem zvolily zetě anglického krále Fridricha Falckého – „zimní král“**
- **Ferdinand II.** – se nesmířil a došlo **8. 11. 1620 k bitvě na Bílé hoře**, Ferdinanda podpořili španělští Habsburkové, Fridricha a české stavy Jakub ne, Fridrich prchá a stavy prohráli
  - opět se ujal vlády v Čechách

Průběh třicetileté války

1) válka česká (české stavovské povstání) 1618 – 1620

-rozšířila se do celé Evropy

náboženská válka – protestantská unie (Dánové, Nizozemci, Švédové, Němci)

- **katolická liga** (Španělé, Rakušané, Němci – jih)

2) válka falcká 1625 – 1629

- Dánsko x Rakousku – v čele Albrecht z Valdštejna **str. 149** v okraji

3) válka dánská 1630 - 1635

- Dánsko x Rakousku – v čele Albrecht z Valdštejna **str. 149** v okraji

4) válka švédská 1630 - 1635

- Švédovy vede král Gustav Adolf II.
- Rakousko poraženo, zvrát ve válce
- 1631 Sasové v Praze sundali hlavy popravených pánů z Mostecké věže

5) válka švédsko-francouzská 1635 – 1648

- vpád Švédů do Čech, vydrancování Pražského hradu, ukradeny sbírky Rudolfa II. přes Karlův most se nedostali, bránili ho studenti UK
- katolická Francie spojenec nekatolického Švédska
- **1648 Vestfálský mír** – vyčerpání všech zemí
  - zásada „čí vláda toho víra“

České země za třicetileté války

Doba pobělohorská

1) potrestání české stavovské společnosti – Ferdinand II.

- kdo neuprchl, zatčen, souzen
- **poprava 27 českých pánů 21. 6. 1621** na Staroměstském náměstí **str. 150**
  - 3 vyšší šlechtici, 7 rytířů, zbytek měšťané, z toho 1 katolík
  - Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic, Václav Budovec z Budova (mluví česky)
Jan Jesenius
  - 12 hlav 10 let visí na Mostecké věži

2) konfiskace majetku

- konfiskace majetku účastníků povstání, majetek získávají katolíci a cizí šlechta
- nejvíce zbohatl Albrecht z Valdštejna **str. 149**

3) Obnovené zřízení zemské 1627

- zemský zákoník
- ztráta možnosti stavů zasahovat do politiky
- omezení pravomoci sněmů
- ztráta práva stavů volit panovníka
- Habsburkové dědičně českým králem

- němčina zrovnoprávněna s češtinou
- katolictví jediné náboženství

4) pobělohorská emigrace

- nekatolíci buď přestupují na katolickou víru, nebo emigrují
- emigruje Jan Amos Komenský – biskup Jednoty bratrské, **str. 151, okraj**

Důsledky třicetileté války

- 1) zničené hospodářství střední Evropy
- 2) utužení poddanství, zvýšení roboty
- 3) úbytek obyvatelstva – mor, hladomor, v českých zemích 1/3,
zánik celých vesnic, vylidnění měst
- 4) úpadek zemědělství, řemesel obchodu
- 5) Švédsko největší územní zisky, rozhodující postavení na Baltu
- 6) Španělsko uznalo samostatnost Nizozemí
- 7) postavení Habsburků oslabilo, ale moc v monarchii upevnili,
Obnovené zřízení zůstalo v platnosti